

Rèn luyện kỹ năng nghiên cứu khoa học góp phần nâng cao sự thích ứng với hoạt động nghiên cứu khoa học của giảng viên trẻ ở nhà trường quân đội hiện nay

Đỗ Duy Môn*, Nguyễn Thanh Tùng **

*PGS, TS, Giảng viên, Học viện Chính trị - BQP

** ThS, Hệ Sau Đại học, Học viện Chính trị - BQP

Received: 26/12/2022 Accepted: 27/12/2022 Published: 15/01/2023

Abstract: Scientific research skills are one of the key issues in the process of improving the adaptability to scientific research activities of young lecturers at military schools. It will generate practical problem-solving methods; exercise the ability to think independently and creatively; exchange of methodologies; using appropriate theories and research methods... Therefore, training scientific research skills for young lecturers is an objective requirement in the education and training work of schools to Young lecturers quickly adapt and participate in scientific research activities at military schools effectively.

Keywords: Skills, adaptation, scientific research, young lecturers, military school

1. Đặt vấn đề

Nghiên cứu khoa học (NCKH) là hoạt động sáng tạo của những người có khả năng nhằm nhận thức về hiện thực, về các quy luật khách quan của thế giới qua đó tạo ra những tri thức có giá trị để sử dụng vào việc cải tạo thế giới, phục vụ nhu cầu sống của nhân loại. Trong xã hội khoa học kỹ thuật phát triển như vũ bão hiện nay thì NCKH lại càng có vai trò quan trọng đối với người giảng viên nói chung, giảng viên trẻ ở nhà trường quân đội nói riêng, bởi hoạt động NCKH luôn gắn liền và bổ sung, hỗ trợ cho hoạt động giảng dạy của giảng viên. Theo đó, NCKH ở người giảng viên đòi hỏi phải được thích ứng càng sớm càng tốt, đặc biệt từ khi mới vào nghề - giảng viên trẻ. Thích ứng với hoạt động NCKH của giảng viên trẻ là sự điều chỉnh, thay đổi về nhận thức, thái độ và hành động của giảng viên đáp ứng với những yêu cầu của chính hoạt động NCKH. Để nâng cao khả năng thích ứng với hoạt động NCKH của giảng viên trẻ ở các nhà trường quân đội cần tác động vào nhiều yếu tố, trong đó rèn luyện kỹ năng NCKH là yếu tố quan trọng trực tiếp góp phần đẩy nhanh sự thích ứng với hoạt động NCKH của giảng viên trẻ.

2. Một số biện pháp rèn luyện kỹ năng NCKH góp phần nâng cao sự thích ứng với hoạt động NCKH của giảng viên trẻ ở nhà trường quân đội hiện nay

2.1. Xây dựng và thực hiện có hiệu quả quy trình rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ

Đây là biện pháp rất quan trọng bảo đảm cho

quá trình rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ ở các nhà trường quân đội diễn ra theo một trình tự logic, khoa học, chặt chẽ, thống nhất. Kỹ năng NCKH của giảng viên trẻ ở các nhà trường quân đội có quá trình hình thành và phát triển tuân theo các quy luật nhất định. Việc tổ chức bồi dưỡng, rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ theo một quy trình khoa học, chặt chẽ không chỉ giúp giảng viên trẻ nắm vững kiến thức lý thuyết mà còn tạo điều kiện thuận lợi cho họ vận dụng vào những tình huống thực tiễn NCKH phong phú, đa dạng từ đó có thể đạt trình độ thành thạo về hệ thống các kỹ năng NCKH góp phần quan trọng đẩy nhanh sự thích ứng với hoạt động NCKH của giảng viên trẻ. Xây dựng quy trình rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ có thể theo các giai đoạn cơ bản sau:

Giai đoạn 1: cần trang bị cho đội ngũ giảng viên trẻ biết được hệ thống kiến thức lý thuyết cơ bản, trước hết là lý thuyết về khoa học, bồi dưỡng cho đội ngũ giảng viên trẻ hiểu được khoa học là một hệ thống tri thức được rút ra từ hoạt động thực tiễn và được chứng minh, khẳng định bằng phương pháp NCKH. Chính phương pháp NCKH và kỹ năng NCKH luôn giữ vị trí, vai trò quan trọng trong việc tìm ra những tri thức mới của quá trình NCKH. Bên cạnh đó, tiếp tục làm cho đội ngũ giảng viên trẻ biết được về phương luận NCKH. Phương pháp luận là hệ thống các nguyên lý, quan điểm, là cơ sở và có tác dụng chỉ đạo, xây dựng các phương pháp, xác định phạm vi, khả năng áp dụng các phương pháp và định

hướng cho việc nghiên cứu tìm tòi cũng như việc lựa chọn, vận dụng phương pháp. Nói cách khác thì phương pháp luận chính là lý luận về phương pháp bao hàm hệ thống các phương pháp, thể giới quan và nhân sinh quan của người sử dụng phương pháp và các nguyên tắc để giải quyết các vấn đề đã đặt ra.

Giai đoạn 2: cần phổ biến và tổ chức thực hành rèn luyện các kỹ năng NCKH cho đội ngũ giảng viên trẻ như: Lựa chọn chủ đề nghiên cứu và đặt tên đề tài nghiên cứu; xác định mục tiêu nghiên cứu; đặt câu hỏi nghiên cứu; đưa luận điểm, tức giả thuyết nghiên cứu; nêu các luận cứ để chứng minh giả thuyết; lựa chọn các giải pháp để chứng minh giả thuyết, tổng hợp báo cáo đề tài.

Giai đoạn 3: Tiến hành kiểm tra, đánh giá trình độ kỹ năng NCKH của đội ngũ giảng viên trẻ, tức là từ các bước trong hệ thống các kỹ năng NCKH, ta tiến hành kiểm tra mức độ thành thạo thực hiện các kỹ năng trong quá trình nghiên cứu, để từ đó tiếp tục bồi dưỡng cho phù hợp, đạt được yêu cầu đề ra.

2.2. Phát huy vai trò của đội ngũ giảng viên đầu ngành trong quá trình rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ. Đây là biện pháp giữ vị trí quan trọng, vì bồi dưỡng, rèn luyện kỹ năng nghiên cứu khoa học cho giảng viên trẻ ở các nhà trường quân đội là quá trình lâu dài, liên tục với sự tham gia của nhiều lực lượng, trong đó lực lượng giảng viên đầu ngành của nhà trường giữ vai trò cơ bản, chủ yếu. Chất lượng, hiệu quả hoạt động rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ phụ thuộc nhiều vào sự phối hợp thống nhất, chặt chẽ trong tất cả các khâu, các bước của quá trình bồi dưỡng, rèn luyện. Thực tiễn cho thấy khi nào mà đội ngũ giảng viên đầu ngành của các nhà trường vào cuộc, phát huy tối đa vai trò trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ bồi dưỡng, rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ thì hoạt động này sẽ đạt kết quả tốt, kỹ năng NCKH của giảng viên được nâng lên, đồng thời sự thích ứng với hoạt động NCKH của giảng viên cũng được đẩy nhanh.

2.3. Đa dạng hoá các hình thức rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ. Kỹ năng NCKH là một bộ phận hợp thành năng lực sư phạm của giảng viên trẻ hình thành, củng cố và phát triển thông qua quá trình giảng viên trẻ tham gia vào các hình thức hoạt động thực tiễn NCKH. Đa dạng hoá các hình thức rèn luyện kỹ năng NCKH tạo điều kiện cho giảng viên trẻ có điều kiện vận dụng linh hoạt, sáng tạo kiến thức lý thuyết vào các hình thức NCKH cụ thể, qua đó từng bước nâng cao kỹ năng nghiên cứu. Đa

dạng hoá các hình thức rèn luyện kỹ năng NCKH cũng là điều kiện để nhà trường kiểm định mức độ hình thành và phát triển kỹ năng NCKH và mức độ thích ứng với hoạt động này ở giảng viên, bảo đảm cho quá trình rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên diễn ra một cách có hệ thống, thường xuyên và liên tục.

2.4. Phát huy tính tự giác, chủ động, tích cực tự rèn luyện kỹ năng NCKH của giảng viên trẻ. Đây là biện pháp căn bản, có ý nghĩa rất quan trọng đối với hoạt động rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ. Hoạt động tự rèn luyện kỹ năng NCKH của mỗi giảng viên trẻ sẽ trực tiếp quyết định mức độ hình thành và phát triển kỹ năng NCKH nói riêng và mức độ thích ứng với hoạt động NCKH của giảng viên trẻ. Hoạt động tự rèn luyện giúp phát triển, củng cố xu hướng nghề nghiệp, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của mỗi giảng viên trẻ trong quá trình rèn luyện, củng cố và hoàn thiện hệ thống kỹ năng NCKH và khả năng thích ứng với hoạt động này trong quá trình công tác. Phát huy tính chủ động, tích cực tự rèn luyện kỹ năng NCKH của giảng viên trẻ phải xuất phát từ chính nhận thức và nhu cầu của bản thân họ. Đây là điều kiện để xây dựng cho giảng viên trẻ ý thức vươn lên học tập, rèn luyện không ngừng, lòng say mê, tính chủ động, hứng thú NCKH để hoàn thiện các kỹ năng. Ngoài ra kết quả của hoạt động rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ chỉ có thể bền vững khi những tác động rèn luyện từ bên ngoài được giảng viên trẻ lĩnh hội nghiêm túc và chuyển hoá vào thành nhu cầu, động cơ, mục đích hoạt động của bản thân.

3. Kết luận

Kỹ năng NCKH là một yếu tố quan trọng góp phần nâng cao khả năng thích ứng với hoạt động NCKH của giảng viên trẻ ở các nhà trường quân đội. Vì vậy, rèn luyện kỹ năng NCKH cho giảng viên trẻ ở các nhà trường quân đội có vai trò quan trọng trong việc đẩy nhanh sự thích ứng với hoạt động NCKH của họ, góp phần hoàn thành tốt nhiệm vụ giảng dạy và NCKH của giảng viên ở nhà trường quân đội.

Tài liệu tham khảo

1. Vũ Cao Đàm (2005), *Phương pháp luận nghiên cứu khoa học*, Nxb Khoa học và Kỹ thuật, Hà Nội.
2. Nguyễn Văn Hộ (2000), *Thích ứng sư phạm*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
3. Vũ Quang Lộc (2001), “Mối quan hệ giữa nâng cao chất lượng giảng dạy và nghiên cứu KHXH&NV ở các trường quân đội”, Đề tài nghiên cứu khoa học Cục Nhà trường, BTM.